

SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANAS PROGRAMMA

Sabiedrības izpratnes veicināšana par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu

2014. – 2018. gads

Programma sagatavota ar Ministru kabineta 2013.gada 12.aprīļa rīkojumu Nr.146 apstiprinātā „Rīcības plāna augu aizsardzības līdzekļu ilgtspējīgai izmantošanai 2013.-2015.gadam” ietvaros.

Programma ir atvērts dokuments piecu gadu periodam. Tās sagatavotājs ir Valsts augu aizsardzības dienests (turpmāk – VAAD), iesaistoties Zemkopības ministrijai, Latvijas lauku konsultāciju centram (turpmāk - LLKC) un nozares nevalstiskajām organizācijām.

Programma izstrādāta sadarbojoties valsts iestāžu un nevalstiskajām organizācijām ar mērķi veidot līdzsvarotu, efektīvu un mērķtiecīgu komunikāciju augu aizsardzības līdzekļu lietotāju un sabiedrības kopumā izglītošanā par atbildīgu un drošu augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, mazinot negatīvās ietekmes risku videi un cilvēka veselībai.

Saturs

1. Situācijas apraksts
2. Līdzšinējie pasākumi un esošā situācija
3. Sabiedrības informēšanas programmas pamatnostādnes
4. Mērķgrupas
5. Komunikācijas plāns
6. Rezultātu novērtēšana

1. Situācijas apraksts

Augu aizsardzība ir pasākumu komplekss, kuras uzdevums ir pasargāt kultūraugus no slimībām, kaitēkļiem un nezālēm, līdz ar to augu aizsardzība ir viens no būtiskiem priekšnosacījumiem augstu ražu ieguvei un saimniecības konkurētspējai. Augu aizsardzība līdzekļu (turpmāk – AAL) nepareiza lietošana ir kaitīga gan cilvēku, gan dzīvnieku veselībai, un nelabvēlīgi ietekmē vidi, tāpēc saprotamas bažas un iedzīvotāju vēlme pasargāt sevi, savus ģimenes locekļus, mājdzīvniekus un vidi no AAL kaitīgās iedarbības.

Sabiedrībā kopumā par AAL lietošanu valda dažādi uzskati, kas ne reti ir pretrunīgi. Viens no izplatītākajiem stereotipiem ir tāds, ka AAL lietošana nav savienojama ar „veselīgu dzīvesveidu”. Savukārt lauksaimniecības kultūraugu audzētāji AAL lietošanu uzskata par pašsaprotamu cīņā ar kaitēkļiem, augu slimībām un nezālēm. Neziņa, informācijas un komunikācijas trūkums sagādā nepatīkamus brīžus kaimiņu

attiecībās starp augkopjiem, kas lieto AAL un tiem, kas izmanto bioloģiskās metodes ražas pasargāšanai no augiem kaitīgiem organismiem, kā arī vietējiem iedzīvotājiem, kuru īpašumi robežojas ar platībām, kas tiek apstrādātas ar AAL.

Integrētā augu aizsardzības principi nosaka maksimāli samazināt AAL lietošanu, izmantojot bioloģisku, agrotehnisku, ķīmisku vai augu selekcijas (izturīgas šķirnes) pasākumu kombinēšanu un šo kombināciju racionāla izmantošana. Integrētās augu aizsardzības prasības kopš 2014. gada attiecas uz visiem profesionālajiem AAL lietotājiem.

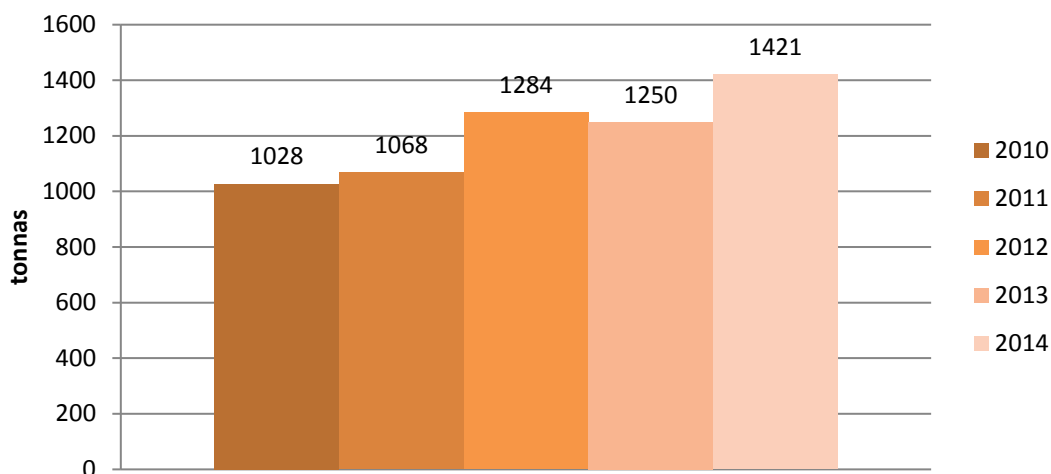
Programmas darbības laika posmā Latvijā un visā Eiropas Savienībā kopumā notiek aktīva pāreja no konvencionālās lauksaimniecības uz integrētās augu aizsardzības principu ieviešanu un piemērošanu, līdz ar to arī sabiedrības izglītošanā šis ir primārais virziens.

Viens no būtiskākajiem lauksaimniecības nozares darba vides riska faktoriem ir iedarbība uz strādājošo veselību. AAL ietekme var būt tūlītēja vai arī radīt nelabvēlīgas sekas ilgākā laika posmā.

Sabiedrības informēšanas programmas „Sabiedrības izpratnes veicināšana par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu” (turpmāk – programma) mērķis ir sniegt sabiedrībai līdzsvarotu informāciju par AAL, gan par to lietderību lauksaimniecībā, gan arī par iespējamo risku, kas nepareizas lietošanas dēļ var rasties cilvēku veselībai un videi, kā arī par AAL lietošanas alternatīvām, kas nav saistītas ar ķīmisku vielu lietošanu. Programmas mērķis ir veicināt integrētās augu aizsardzības principu ieviešanu, liekot uzsvāru uz veselīgu kultūraugu audzēšanu ar iespējami mazāku nelabvēlīgo ietekmi uz agroekosistēmām un veicinot dabisku kaitīgo organismu ierobežošanas mehānismu izmantošanu.

2. Līdzšinējie pasākumi un esošā situācija

Statistikas dati liecina, ka ar katru gadu pieaug Latvijā izplatīto AAL apjoms. Tabula: 2010. - 2014. gadā Latvijā gala lietotājiem izplatīto AAL darbīgo vielu kopsvars, tonnas (fiziskajā svarā)

Plašāk izplatītās AAL lietošanas kategorijas ir herbicīdi, fungicīdi un augu augšanas regulatori.

No valsts puses tiek veicināta pakāpeniska pāreja uz lauksaimniecības produktu integrēto audzēšanu, kas ir lauksaimniecības produktu ražošana, izmantojot vidi saudzējošākus pasākumus, saglabājot bioloģisko daudzveidību un samazinot risku cilvēku veselībai un videi, vienlaikus veicot pasākumus augu aizsardzībā.

Līdz šim sabiedrības informēšanu dažādas iesaistītās institūcijas veica atsevišķi vai arī kopīgi sadarbojoties konkrētu informatīvu materiālu izdošanā.

2.1. VAAD

VAAD veic kontroli un uzraudzību AAL aprites jomā. Vidēji gadā VAAD inspektori veikuši vairāk 1,5 tūkst. AAL lietotāju pārbaudes, tajā skaitā reaģējot uz iedzīvotāju sūdzībām. VAAD inspektoriem par konstatētajiem pārkāpumiem ir tiesības piemērot administratīvo sodu.

VAAD aktīvi informē sabiedrību par atbildīgu un drošu AAL lietošanu.

Regulāri tiek sniegtas intervijas plašsaziņas līdzekļiem, atbildes uz žurnālistu jautājumiem, sagatavoti raksti specializētajiem žurnāliem („Saimnieks”, „Agro Tops”, „Dārzs un Drava”, „Praktiskais Latvietis”, „Dārza Pasaule”), izsūtītas preses relīzes.

2013. gadā uzsākta akcija „Saimnieko atbildīgi”, kad 2000 lauksaimniekiem personīgi nosūtītas vēstules ar mudinājumu ievērot prasības, izvēloties un lietojot AAL. Turpmākajos gados nosūtītas elektroniskas vēstules un VAAD mājaslapā izveidots *baneris* „Saimnieko atbildīgi”.

2014. gadā izveidota infografika par AAL lietotāju apliecību iegūšanu. Kopš 2014. gada VAAD izdod Ziņu lapu, kurā sniedz informāciju par aktualitātēm, tajā skaitā arī par AAL atbildīgu un drošu lietošanu.

VAAD aktīvi piedalās lauksaimniecības organizāciju rīkotajos semināros un pasākumos plašai publikai, tādos kā „Traktordiena”, „Lauki ienāk pilsētā”, 2016. gadā

arī pasākumā „Stādu parāde” un „Nature Expo 2016”, kur stāstīts apmeklētājiem par atbildīgu AAL lietošanu, individuālo aizsardzības līdzekļu lietošanu darbā ar AAL, konsultē par AAL lietojumu konkrētu kaitēkļu un augu slimību apkarošanā. 2014., 2015., 2016.gadu ziemas, pavasara periodā sadarbībā ar Latvijas Lauku konsultācijas centru (LLKC) un individuāli VAAD organizēja izglītojošus seminārus lauksaimniekiem par integrēto augu aizsardzību, 2016.gada pavasarī visos Latvijas reģionos kopumā bijuši 20 semināri. Sadarbībā ar Latvijas augu aizsardzības līdzekļu ražotāju un tirgotāju asociāciju (LAALRUTA) 2015. Un 2016.gadā organizēti semināri lauksaimniekiem par drošu AAL lietošanu.

Reizi gadā poligrāfiski tiek izdots aktuālais „Latvijas Republikā reģistrēto augu aizsardzības līdzekļu saraksts”. Augu aizsardzības jomā sagatavoti informatīvi materiāli „Cieni savus kaimiņus”, „kaitīgo organismu monitorings, augu kaitēkļi un slimības” astoņi plakāti par populārākajiem augu kaitēkļiem un slimībām, kā arī rokasgrāmatas par kultūraugu attīstības stadijām un bukleti par kultūraugu slimībām un kaitēkļiem. 2015. un 2016.gadam VAAD izdevis informatīvu materiālu – kalendāru lauksaimniekiem par integrēto augu aizsardzību. Sadarbībā ar LAALRUTA Latvijā izdota Rokasgrāmata AAL droša lietošana cilvēkam un videi, plakāti un informatīvi bukleti.

2015.gadā izveidots videoklips par integrētās augu aizsardzības principiem, praktiski demonstrējot lauku novērojumu veikšanu un pierakstu sistēmu, kā arī par augšņu agroķīmisko izpēti. Videoklipi ievietoti mājaslapā, izplatīti sociālajos tīklos un citur.

VAAD mājaslapā izveidota datu bāze, kurā var iegūt informāciju par visu reģistrēto AAL lietojumiem un izlasīt to marķējumus. 2015.gadā izveidota mājaslapās sadaļa „Integrētā augu audzēšana un kaitīgo organismu monitorings”, kas atrodas interneta vietnē – noverojumi.vaad.gov.lv.

2.2. Latvijas augu aizsardzības līdzekļu ražotāju un tirgotāju asociācija (LAALRUTA)

Projekta par drošas lietošanas iniciatīvu, kura mērķis ir apmācīt lauksaimniekus pareizi un atbildīgi lietot AAL un to pienākumu un nepieciešamību lietot individuālos aizsardzības līdzekļus, strādājot ar AAL, kā arī par riska samazināšanu cilvēka veselībai un videi ietvaros, LAALRUTA veikusi lauksaimnieku aptauju un sadarbībā ar VAAD izveidojusi izglītojošus un informatīvus materiālus:

- rokasgrāmata „Augu aizsardzības līdzekļu droša lietošana cilvēkam un videi”
- plakāts lauksaimniekiem ar 12 soļiem par AAL drošu lietošanu cilvēkam un videi (vairāk domāts profesionāliem lietotājiem)
- skrejlapa par pareizu un atbilstošu aizsargcimdu lietošanu.

Ir bijušas publikācijas žurnālos „Saimnieks” un „AgroTops”, kur informēts par projekta „drošas lietošanas iniciatīva” aktivitātēm, kā arī publicēts plakāts.

Asociācija un tās biedri, būtiskāko un svarīgāko informāciju saistībā ar projekta aktivitātēm ir devuši lauksaimniekiem savu semināru norises laikā. Kopā ar informācijas materiāliem tika dalīti arī aizsargcimdi. LAALRUTA piedalījies ikgadējā Rānavas lauksaimniecības izstādē, pasākumos „Traktordiena” un „Lauki ienāk pilsētā”. Izveidots videoklips „Zināt savu piegādātāju”.

2012.gadā LAALRUTA organizējusi konferenci par viltotu un nelegālu AAL importu, kontroli un identificēšanu.

2012.gadā izveidots „Augu aizsardzības ABC” informatīvs buklets, kas domāts plašākai auditorijai. Organizēts pieredzes brauciens uz Vāciju ar mērķi iepazīties ar vietējo lauksaimnieku sadarbību ar biškopjiem, kā arī organizēts apmeklējums kompānijas „Bayer” Bišu veselības centrā.

2.3. LLKC

AAL lietošanas jomā LLKC pamatā strādā ar tiešo mērķauditoriju - lauksaimniekiem. LLKC organizē seminārus un pieredzes apmaiņas braucienus lauksaimniekiem, iekļaujot augu aizsardzības tēmas. Semināros bieži tiek aicināti VAAD lektori.

Pēdējo gadu laikā kopumā LLKC izdotas četras brošūras par augu aizsardzības līdzekļu lietošanu, viena no tām izdota sadarbībā ar „Zemnieku Saeimu”.

LLKC bijušas publikācijas specializētajā lauksaimnieku žurnālā "AgroTops".

2.4. Latvijas Augu aizsardzības pētniecības centrs

Latvijas Augu aizsardzības pētniecības centrs (turpmāk – LAAPC) darbojas divos galvenajos virzienos: zinātnisko projektu realizācija un AAL efektivitātes pārbaude, uzturot tiešu saikni ar AAL lietotājiem. Izpratne par AAL lietošanu veicināta dažādos veidos, piemēram, zemniekiem, pie kuriem tiek iekārtoti AAL efektivitātes pārbaudes izmēģinājumi, ir iespēja saņemt informāciju par konkrētā kaitīgā organisma efektīvākajām ierobežošanas iespējām t.sk. piemērotākā preparāta izvēli, ko zemnieki regulāri izmanto, gan satiekoties uz lauka, gan zvanot LAAPC speciālistiem.

ZM ELFLA projektā „Vidi un ūdeņus saudzējošai audzēšanai piemērotu augļaugu šķirņu sortimenta, audzēšanas tehnoloģiju un integrētās augu aizsardzības sistēmas izstrāde dažādos agroklimatiskajos apstākļos”, kur LAAPC ir kā sadarbības partneris, tiek veikta nozīmīgu ābeļu kaitīgo organismu: ābeļu kraupja un ābolu tinēja prognoze, izmantojot brīdinājumu sistēmu RIMpro. Augļkopjus, kam dārzos atrodas meteostacijas, projekta ietvaros regulāri informē par AAL lietošanas nepieciešamību, tādā veidā izvairoties no rutinētas AAL lietošanas, kas nav pieļaujama Integrētajā augu aizsardzībā.

Vairāku zinātnisko projektu ietvaros ir izstrādātas augu aizsardzības sistēmas dažādu kaitīgo organismu ierobežošanai, iekļaujot ne tikai ķīmisko AAL lietošanu, bet arī bioloģiskos AAL un fitosanitāros paņēmienus.

Zinātnisko projektu realizācijā un AAL pārbaudes izmēģinājumos iegūtās zināšanas tiek nodotas sabiedrībai:

- zinātnisko projektu atskaitēs, kuras ir publiski pieejamas;
- populārzinātniskajos rakstos, kas tiek publicēti nozares žurnālos;
- lauku dienās, semināros, kurus organizē gan pats LAAPC, gan citas organizācijas;
- lekcijās augu aizsardzības līdzekļu lietotājiem-izplatītājiem un zemniekiem, ko organizē LLKC;
- tāpat zemniekiem ir iespēja saņemt konsultācijas par AAL lietošanu pie iestādes speciālistiem.

2.5. Stādu audzētāju biedrība

Kokaudzētavas ir kļuvušas arī par sabiedrības izziņojošo ekskursiju objektiem – gan Latvijas skolām, pašvaldībām, dažādu nozaru ekspertiem, dārzu un mežu īpašniekiem, nozares sadarbības partneriem (meža stādītājiem, kopējiem). Vienlīdz gan izdotajos kokaudzētavu bukletos, semināros, sanāksmēs stādu tehnoloģisko risinājumu jomā tiek informēti par AAL svarīgo lomu un galvenais – to praktisko un integrēto pielietojumu.

Kā lielākais un plašākais stādu audzētāju biedrības pasākums ir Latvijas Stādu parādes, kuru mērķis ir ne tikai stādu tirdzniecībā, bet arī sabiedrības informēšana un izglītošana.

2.6. A/S “Latvijas Valsts meži”

A/S „Latvijas Valsts meži, (turpmāk - LVM) pēdējos gados realizējuši vairākus projektus, kas saistīti ar dažādu veidu AAL pielietojuma izpētēm, ķīmisko AAL aizvietošana ar alternatīvajām un bioloģiskajām metodēm. Visu projektu ietvaros ir veikta sabiedrības informēšana un nodrošināta projektu atskaišu pieejamību mājaslapā, plašsaziņas līdzekļos, atklātos semināros un „Mežzinātnes dienās”.

2013.gadā tika organizēti šādi pasākumi:

- Mežzinātnes dienas, kas veltītas meža aizsardzības jautājumiem.
- Seminārs (vairāk kā 100 klausītāju) ar praktiskiem demonstrējumiem dabā par izstrādātajām latvāņa ierobežošanas metodēm.
- Sniegtas divas vieslekcijas LLU Meža fakultātē mežsaimniecību studējošajiem par meža aizsardzību, lietotajām kaitīgo organismu ierobežošanas metodēm, nozīmīgākajiem izpētes projektiem.
- Sadarbībā ar VAAD organizēta LVM un VAAD darbinieku sanāksme, iepazīstinot ar augu aizsardzības un meža aizsardzības procesiem LVM, kā arī vairojot izpratni par LVM ieinteresētību attīstīt integrētās augu aizsardzības metožu iedzīvināšanu mežsaimnieciskajā ražošanā, mazinot AAL lietošanas apjomu meža zemēs.

- Uzņēmuma iekšienē organizētas vairākas diskusijas, darba sanāksmes un sniegti ziņojumi, par projektu rezultātiem, aktualitātēm, ar mērķi celt izpratni par AAL lietderību un to efektīvāku pielietošanu.

Izdota brošūra, kas izskaidroja Egļu astoņzobu mizgrauža bojājumu ierobežošanas nepieciešamību un iespējas un divi izdevumi „Egļu astoņzobu mizgrauzis, tā izraisītie bojājumi un ierobežošanas metodes”.

2.7. Biedrība „Zemnieku saeima”

Biedrība „Zemnieku saeima” (ZSA) 2013. / 2014.gada periodā jau ir īstenojusi šādas aktivitātes, lai veicinātu lauksaimnieku izpratni AAL lietošanas jautājumos:

- ZSA pārstāvis piedalījies kā lektors divos Valsts darba inspekcijas un Rīgas Tehniskās universitātes organizētos semināros 2014.gada sākumā darba drošības jautājumos, kur veicināta pareiza darba drošības nosacījumu ievērošana strādājot ar augu aizsardzības līdzekļiem;
- organizācija informējusi biedrus par AAL lietošanas prasībām 17 semināros lauksaimniekiem reģionos, informējot par lauksaimniecības politikas aktualitātēm un jaunākajām prasībām lauku saimniecībās.

3. Programmas mērķis un uzdevumi

Programmas uzdevums:

1. Veicināt savstarpējo sapratni starp AAL lietotājiem, bioloģiskajiem lauksaimniekiem un sabiedrību kopumā.
2. Popularizēt integrētās augu aizsardzības principus, tādejādi veicināt atbildīgu AAL lietošanu.
3. Palielināt AAL lietotāju atbildības sajūtu gan pret savu veselību un drošību, gan pret apkārtējo vidi, ievērojot drošas AAL lietošanas nosacījumus.

Programmas ietvaros tiek ievērotas šādas komunikācijas pamatnostādnes:

- **Savstarpējās sapratnes veicināšana** – pārmaiņas komunikācijā starp AAL lietotājiem un citām sabiedrības grupām, domāšanas maiņa;
- **Iespēju akcentēšana** – individuāla pieeja katrai programmas ietvaros izvēlētajai mērķgrupai, nosakot konkrētus pasākumus un komunikācijas kanālus;
- **Informācijas pieejamība** – ziņas/vēstījuma veidošana vienkārši uztverami un saprotami konkrētai mērķauditorijai, izmantojot modernus informācijas pasniegšanas risinājumus.

3.4.Savstarpējās sapratnes veicināšana

Šīs programmas iepriekšējā nodaļā secināts, ka dažādi informācijas paudēji regulāri iegulda lielu skaidrojošo darbu, bet tomēr plašākā sabiedrībā AAL lietošanai bieži vien ir negatīva pieskaņa. Plašsaziņas līdzekļi aizvien vairāk runā par AAL kaitīgo

ietekmi cilvēka veselībai, izmantojot “šokējošus vēstījumus”, mazāk stāsta par AAL praktisko nozīmi augu audzēšanā, drošības pasākumiem tos lietojot vai alternatīvajiem risinājumiem cīņā ar augu kaitēkļiem un slimībām. Praksē bijušas situācijas, kad iedzīvotāji, redzot lauku smidzināšanas darbus, lai noskaidrotu vai netiek nodarīts kaitējums, ziņo laikraksta redakcijai vai vides organizācijām, nevis jautā lauksaimniekam. Tas liecina par savstarpējas uzticēšanās un dialoga trūkumu.

Lai saskaņotu AAL lietotāju, bioloģisko lauksaimnieku un vietējo iedzīvotāju intereses un uzlabotu izpratni par AAL lietošanu, nepieciešams iesaistīt un veidot saikni ar visām ieinteresētajām pusēm. Lai sasniegtu pozitīvas attieksmes izmaiņas, galvenokārt pašiem lauksaimniekiem ir jārūnā un jānodrošina vienots vēstījums, kam būtu jāizskan atkārtoti un vairākas reizes, izmantojot dažādus komunikācijas avotus un kanālus.

Īpaši uzsverama regulāra sadarbība starp VAAD, nevalstiskajām organizācijām, zinātniekiem un AAL izplatītājiem.

Pārmaiņas komunikācijā, domāšanā un attieksmē ir iespējamās, ja cilvēki labprātīgi ir gatavi pieņemt jauno un viņiem ir skaidri saprotams ieguvums.

Svarīgi apzināt pieredzi un labākos risinājumus citās valstīs. Lietderīgi būtu izmantot pieredzes braucienus un ārvalstu vieslektoru uzstāšanos auditorijās. Cilvēki labprātāk ir gatavi sākt kaut ko jaunu tad, kad vai nu ir skaidri parādīti viņu ieguvumi, vai arī viņi paši ir bijuši iesaistīti idejas tapšanā.

3.5. Iespēju akcentēšana

Ziņās medijiem un vēstījumos augkopjiem (mērķgrupām) akcenti jāliek uz integrētās augu aizsardzības priekšrocību un iespēju akcentēšanu, ko sniedz pārdomāta saimniekošana, samazinot AAL patēriņu un to kaitīgo ietekmi. Izvēloties iedarbīgākos un katrai situācijai piemērotākos informācijas pasniegšanas veidus un kanālus, arī plašāka sabiedrība gūs pārliecību par modernās lauksaimniecības augstajiem standartiem un prasībām attiecībā pret sevi un apkārtējo vidi.

Vēstījumu teksti, to veids un saturs atkarīgs no sabiedrības mērķa grupas auditorijas vērtībām un virknes citu faktoru.

Lai saskaņotu AAL lietotāju intereses ar cilvēku interesēm, kas dzīvo un uzturas lauksaimniecības zemju tuvumā un lai nodrošinātu drošu AAL lietošanu un neradītu draudus dabai, pašam lietotājam un apkārtnes iedzīvotājiem, ir svarīgi saprast katras iesaistītās puses motivāciju, intereses un vajadzības un piemērotākos informācijas pasniegšanas veidus.

3.6. Informācijas pieejamība

Bieži vien profesionāļu vājā vieta komunikācijā ir pārāk sarežģīta un tehniska valoda. Turklāt, tiek aizmirsts par cilvēku emocijām. Ziņa nedrīkst būt nepieejama, sarežģīta

un atstāt cilvēkus vienaldzīgus. Informācijas uztveramību nodrošina arī ziņas kombinēšana ar vizuālo attēlu, kas pielāgots infografikas, video, audio un foto formātā.

Attīstoties modernām tehnoloģijām un sociālo mediju pieejamībai, nepieciešams vairāk uzmanības veltīt īsu, precīzu un viegli uztveramu ziņu sagatavošanai.

4. Mērķgrupas

Programmas ietvaros pēc atšķirīgām interesēm, informācijas pasniegšanas veidiem un komunikācijas kanāliem tiek noteiktas galvenās mērķgrupas:

- AAL lietotāji, tajā skaitā lauksaimnieki, mezsaimnieki, dārzenkopji, augļkopji, kā arī mazdārziņu īpašnieki,
- Topošie lauksaimnieki – augstskolu studenti, profesionālo skolu audzēkņi,
- AAL izplatītāji,
- Vietējie iedzīvotāji, sabiedrība kopumā.

5. Komunikācijas plāns (2014.g. – 2018.g.)

<i>Nr.</i>	<i>Laiks</i>	<i>Komunikācijas veids</i>	<i>Komunikācijas kanāls</i>	<i>Apraksts</i>	<i>Mērķgrupa</i>	<i>Atbildīgie, iesaistītie</i>	<i>Sasniedzamais mērķis</i>
1.	2014. -2018.	Aptauja	SKD anketēšana, klātienē intervijas	<u>Mērķi</u> noskaidrot sabiedrības (dažāds vecums, nodarbošanās un izglītības līmenis) informētību par AAL lietošanu	Sabiedrība kopumā		Gūts priekšstats par respondentu attieksmi un zināšanām par AAL
2.	Katru gadu	Aptaujas anketa	Semināri	Par AAL drošu lietošanu, par IAL lietošanu un AAL glabāšanu <u>Mērķis</u> : noskaidrot attieksmes maiņu par IAL lietošanu	Lauksaimnieki	LAALRUTA, VAAD	Ap 200 aizpildītas anketas katru gadu
3.	2016. gads	Informatīvs buklets	AAL tirgotāji tirdzniecības centros, veikalos	Kabatas formāta salocīts buklets „Kas ir AAL” - skaidrojums par AAL veidiem, par IAL, kur meklēt informāciju	3.kl. lietotāji – mazdārziņu īpašnieki	VAAD	Informācija izplatīta 2000 cilvēkiem (2017. gada izdots atkārtoti 2000 eks.)
4.	Katru gadu	Latvijas Republikā reģistrēto augu aizsardzības līdzekļu saraksts	Poligrāfisks izdevums, mājaslapa	Palīgmateriāls lauksaimniekiem, AAL lietošanas nosacījumi	AAL lietotāji	VAAD	
5.	2017. gads	Rokasgrāmata AAL izplatītājiem	Poligrāfisks izdevums	Kādas prasības jāievēro uzglabājot un tirgojot AAL	AAL izplatītāji, tirgotāji	VAAD	
6.	Katru gadu	Videofilmas	VAAD, NVO mājaslapas un	Kas ir integrētā augu aizsardzība (2015. gads)	Lauksaimnieki, dārzkopji, mācību	VAAD	2000 skatījumi

			sociālie tīkli	Augsnes agroķīmiskā izpēte (2015. gads)	iestādes, mediji, sabiedrība kopumā	VAAD	2000 skatījumi
				Integrētā augu aizsardzība praksē (2016. gads)		VAAD, JZK	2000 skatījumi
				Droša un atbildīga AAL lietošana (2016. gads)		VAAD	2000 skatījumi
				No augsnes līdz maizei (2018. gads)		VAAD	2000 skatījumi
7.	Katru gadu	Dalība publiskos pasākumos	Tiešā komunikācija	Pasākumos lauksaimniekiem („Lauki ienāk pilsētā” (2013., 2018.), „Traktordiena” (katru gadu), Atvērto durvju diena, Ēnu diena, lauku dienas, u.c.), interaktīvā veidā demonstrē IAL lietošanu darbā ar AAL, skaidro AAL lietošanas nepieciešamību, kaitīgo organismu noteikšana, alternatīvās metodes, sniedz konsultācijas. IAL izdalīšana.	Lauksaimnieki, dārzkopji, viņu ģimenes locekļi, jaunieši, bērni	VAAD LAARUTA	4000 cilvēku katru gadu
8.	2014. gads	Rokasgrāmatas par kultūraugu attīstības stadijām	Poligrāfiski izdevumi	<u>Mērķis:</u> praktisks palīgmateriāls lauku kaitīgo organismu monitoringa veikšanai Vairākas atsevišķas grāmatas ar dažādu kultūraugu attīstību stadiju attēliem un aprakstiem.	Lauksaimnieki, dārzkopji, mācību iestādes	VAAD	
9.	2015. - 2018. gads	Rokasgrāmatas par kultūraugu kaitēkļiem un slimībām	Poligrāfiski izdevumi	<u>Mērķis:</u> praktisks palīgmateriāls lauku kaitīgo organismu monitoringa veikšanai	Lauksaimnieki, dārzkopji, mācību iestādes	VAAD	

				Vairākas atsevišķas grāmatas ar dažādu kultūraugu kaitīgiem organismiem.			
10.	2015. - 2018. gads	Informatīvs materiāls par integrēto augu audzēšanu	Gada galda kalendārs	<u>Mērķis</u> : sniegt praktiskus padomus, informēt par aktualitātēm, kaitīgiem organismiem, alternatīvajām metodēm, u.c.	Lauksaimnieki, dārzkopji, mācību iestādes, mediji	VAAD	
11.	Katru gadu	Semināri, lekcijas	Tiešā komunikācija	Semināri un dalība semināros par AAL tēmām: 1) Integrētā augu aizsardzība 2) AAL lietošanas iekārtu pārbaudes 3) Droša AAL lietošana	lauksaimnieki	VAAD, LLKC, LAARUTA	4000 cilvēku katru gadu
12.	Katru gadu	Publikācijas	Poligrāfiski, elektroniski izdevumi	Par drošu un atbildīgu AAL lietošanu, par integrēto augu aizsardzību 1) Mājaslapās 2) Preses relīzes par konkrētām tēmām (piem. par glifosātu lietošanu) 3) Specializētos izdevumos lauksaimniekiem („Saimnieks”, „AgroTops”) 4) Speciālistos izdevumos dārzkopjiem (piem. „Dārza Pasaule”, „Dārzs un Drava”, „Praktiskais Latvietis”) 5) Specializētos NVO izdevumos biedriem	Lauksaimnieki, dārzkopji	VAAD, LLKC, LAARUTA, Lauksaimnieku NVO	4000 cilvēku katru gadu

				6) Reģionālajos medijos un citos izdevumos			
13.	2016., 2017., 2018.gads	Infografika	mājaslapa	<ul style="list-style-type: none"> – Par drošu AAL lietošanu – Par integrēto AA – Par AAL marķējumu 	Lauksaimnieki, dārzkopji, mazdārziņu īpašnieki	VAAD	
14.	Katru gadu	Vēstule, <i>baneris</i> VAAD mājaslapā	Tiešā komunikācija, mājaslapa	Aktuālā informācija par AAL atbildīgu lietošanu. Izplatīšana ar pasta starpniecību, publicējot VAAD mājaslapā	Lauksaimnieki	VAAD	2000 cilvēki katru gadu
15.	2017.- 2018.gads	Projekts - pieredzes apmaiņas brauciens	Pieredzes apmaiņa ārvalstīs	Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programmas ietvaros	VAAD, NVO	LLKC	
16.	Katru gadu	Ziņu lapa	Elektronisks izdevums, mājaslapa, sociālie tīkli	VAAD Ziņu lapa lauksaimniekiem par aktualitātēm augu aizsardzības jomā	Lauksaimnieki, dārzkopji	VAAD	
17.	Katru gadu	Seminārs	Tiešā komunikācija	Par aktualitātēm AAL normatīvajā regulējumā, kultūraugu novērojumi, izplatītākie kaitīgie organismi	AAL izplatītājiem	VAAD	
18.	2018. gads	Info lapa “STOP nelegālie AAL”	infolapa	Mudinājums neiegādāties un nelietot neregistrētus AAL, kaitīgā ietekme	AAL lietotājiem	VAAD	
19.	Katru gadu	Preses relīze	–	<ul style="list-style-type: none"> – Atgādinājums (pavasaris) par pareizu AAL lietošanu, sākoties sezonai; – Brīdinājums par nelegālo AAL; – Par labām kaimiņattiecībām starp AAL lietotāju, bioloģisko l/s un 	Lauksaimnieki, dārzkopji	VAAD	

				<p>iedzīvotājiem;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Atgādinājums par pareizu glifosāta saturošu AAL lietošanu ražas novākšanas laikā; - Par glifosātu paraugu pārbaudes rezultātiem; - Par AAL lietošanu mazdārziņos un to aizstāšanu ar citām metodēm; - Par pareizu aizsargjoslu ievērošanu; - 			
--	--	--	--	--	--	--	--

6. Rezultātu novērtēšana

Programmas rezultātu novērtēšana paredzama vairākkārt, ar mērķi noskaidrot vai sasniegti uzstādītie mērķi. Šī nolūka īstenošanai programmas uzsākšanas sākumā būtu nepieciešama sabiedrības mērķgrupu aptauja vai anketēšana. Nepieciešama rezultātu izmērīšanas indikatoru noteikšana no programmā iesaistītajām pusēm, piemēram, no VAAD puses būs iespējams noteikt pārkāpumu samazināšanos AAL lietošanas jomā, iedzīvotāju jautājumu skaita un satura izmaiņas mājaslapā, nepamatotu sūdzību skaita samazināšanos. Aptauja vai anketēšana būtu nepieciešama arī nākamā programmas izvērtēšanas perioda beigās, piemēram vienu gadu pēc programmas uzsākšanas.